

بَيَانُ شَرَعٍ مِّنْ قِبَلِنَا

So Bandingan Ko Bitikan o Miaonaan Tano a Pagtaw

al Khutbah 101

Ki: Alim, Hassanor M. Alapa

al Murshid al Am

al Insan Islamic Assembly of the Philippines

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ
أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا, وَأَشْهَدُ أَلَّا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ, اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ
وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى يَهْدِيهِ إِلَى
يَوْمِ الدِّينِ وَبَعْدُ:.

فِيَا عِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ:
قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (البقرة 31)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastāinuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahabihi wa manihtadā bihad'yihī ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qulnah bitū minhā jamīan fa'immā ya'tiyannakum minnī hudan faman tabi'a hudāya falā khawfun alayhim wa lā hum yahzanūn (al Baqarah 31).

So langowan a podipodi a go so samporna' a bantog na rk o Allāh ﷻ, bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, a go mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh ﷻ phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, a go so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toroon skaniyan o Allāh ﷻ, na da' a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di nka dn mitoon sa salinggogopa iyan a phakatoro' on.

Manga Oripn o Allah:

Aya khabaloy a tardas anka'i a bandingan tano na so kaphamagosaya tano ko sabaad a manga kokoman o miaonaan tano a pagtaw a Yahudi a go Nasrani a go so kitotompok iyan ko Islam sabap ko kababaloy anka'i a manga pangitaban a phoon ko Allah, ogaid na piangalin o manga taw a siarigan on sa da iran siyapa sa tarotop a siyap.

Piamagosay o manga Ulama ko *Usul* sii ko manga dalil a kiazosopakaan, so bandingan ko Kitaban o miaonaan tano a pd ko manga kitaban a phoon sa langit o ino khiitong sa kitaban tano antaa ka di?

Aya miakasonggod kiran roo na kagiya miatoon iran a so Bitikan tano na da niyan mansoka so langowan a kokoman o manga kitaban a miaona, ogaid na aya bo' a miansok iyan on na so sabaad on, sa miakaoma a makaaayon sii rkaniyan sii ko sabaad a manga kokoman sa kapakaayon a tarotop sii ko mitotompok on ko manga paratiaya. Ka datar o kipapaliyogatn ko kapakaisaisa a ko Allāh (*Tawhid*), a go so kiaharama ko kapanakoto (*Shirk*), go so kaparatiayaa ko alongan a maori a go so madadalm on a pd sa isipan a go balas a go siksa', a go so manga bitikan a kanggalbk (*Tashri'at Amaliyyah*) ka datar o kiaharama ko kapamono' a go so kazina, go so kapakaaayon iyan sa matitimbl ko sabaad a manga bitikan a kanggalbk a salakaw ka datar o kiawajib o kaphowasa **"Inipaliyogat rkano so kaphowasa sa datar o kinipaliyogatn on ko miaonaan iyo "** go so kawawajib o kitas sii ko kapamaba'i ko ginawa a go so manga anggawta'.

Miakaoma oto a bathk ko Qur'an sa pianothol iyan rkitano so sabaad a inipaliyogat iyan sa rakhs a inisogo' iyan rkitano so datar iyan sii ko sabaad on, a go tomirn ko sabaad on a salakaw. Sa datar o kiapanothola on o sabaad ko manga kitaban iran a mattndo' a so da rki tano sogo'on.

Sa datar oto a so sabaad ko manga *Fuqaha* na inidalil iran so miakaoma sii ko Qur'an a thotholan ko manga kitaban a miaona.

Pd roo so miapanthol a miakapoon ko *Ibn Abbas* a mataan a somiojud sii ko *Surah Sad* ko katharo' o Allāh a: **Go miapikir o Daud a mataan a tiniyoba ami skaniyan na miamangni sa rila ko Kadnan iyan sa somiojud a go miangndod (ko kadnan iyan)** go biatiya iyan so katharo' o Allāh a: **Siran oto so siran na tiyoro siran o Allah na sii ko toroan iran na sayan inka** (al An'am 90).

Go so miapanothol a miakapoon ko *Imam Ahmad bin Hanbal* a iniiza on so makapantag ko taw a mizapa' sa zombaliin iyan so wata' iyan na pitharo' iyan a: Aya patoray ron na phakasombali' sa Kambing sa ipzadka niyan so sapo iyan ka pitharo' o Allāh a: **Go sianggar ami skaniyan a (Ismael) a zombaliin a mala' (kambing)** (as Saffat 107). Sa aya inipaliyogat iyan na kambing sa inidalil iyan ankoto a Ayat a giyoto so *Shari'ah o Ibrahim*. Go iniiza' on so Kapripa (*Qur'ah*) na pitharo' iyan a khapakay ka kagiya miyaaloy ko kitab o Allāh sii ko dow a darpa', pitharo' o Allāh a: **Miakipripa na miapd ko pimanaban** (giyoto so Yunus ko kiapagda iyan ko kapal a inawaan iyan so pagtaw niyan) (as Saffat 141). Go so katharo' iyan a: **Go da ka kiran maadn gowani a iithog iran so manga pansom iran (ko kapripa) o antawaa kiran i phakaritan ko Maryam** (Ali Imran 44). Kinowa niyan oto a dalil ankoto a dow a ayat ko kakhapakay o kapripa a so paganay ron na sii ko *Shari'ah o Yunus*, na so ika dow na sii ko thotholan ko *Maryam*.

So manga *Fuqaha* ko *al Hanafiyyah* na kinowa iran a dalil ko kikitasn ko Muslim ko *Dimmie* a go so mama ko babay so katharo' o Allāh a: **Go inipaliyogat ami kiran sii rkaniyan a mataan a so ginawa (na badal iyan kitas iyan) so ginawa.** (al Ma'idah 45). Go kinowa a dalil o manga *Fuqaha* ko *al Malikiyyah* a go so *as Shafi'iyyah* a go so *al Hanabilah* ko kakhapakay o Katndan (*Ja'a'lah*) so katharo' o Allāh a: **Go bagian i taw a mikasoy niyan (so asada o Yusuf) so awid o satiman a onta sa sakn i maako ron (so Yusuf)** (Yusuf 72).

Gowani a matoon iran oto na piamagosay ran anka'i a mas'alah sa datar o kiapamagosasya iran ko mas'alah a salakaw a mitotompok on a iniitong iran a datar o onayan anka'i a mas'alah a skaniyan so; Ino so Rasulullah ﷺ ko da on pn kasogo'a a go so da on pn katoron o *Shari'ah* ba niyan pzimbaan so *Shari'ah* a pd ko maga *Shari'ah* a miaona antaa ka di?

Gowani a katokawan iran a skaniyan a Rasul na kna' o ba matatago' ko agama o pagtaw niyan ka kagiya da dn sojud sa barahala a go da dn inom sa pakabrg a go da dn kan ko manga sombali' iran a so gi iran khorbann ko manga katohanan iran, a skaniyan na giiphowasa a go giizambayang a go giihajji. Sa miasobag siran sa madakl a kpit ko makapantag roo.

So *Mu'tazilah* na aya kpit iyan na skaniyan a Rasul na aya ipzimba niyan na sabap ko *Shari'ah* a Akal aya maana niyan na gii niyan galbkn so nganin a pphakapiyaan o akal iyan a go pzankaan iyan so di khabayaan o akal iyan.

So *Ahl as Sunnah* na miadowa bagi; *Paganay ron*, na skaniyan a Rasul na kna' o ba niyan pzimbaan so *Shari'ah* a miaona, so pman so *ika dow*a lompok na aya paratiaya niyan na ipzimba niyan so *Shari'ah* a miaona, ogaid na miasobag siran ko katndo'a sankoto a *Shari'ah*, pd kiran so da iran tndo'a so *Shari'ah*, sa pitharo' iran a ipzimba niyan so aya kapipikira niyan on na *Shari'ah* o Allāh a miaonaan iyan, sa pd kiran pman so tindo' iyan ankoto a *Shari'ah* sa miatharo' a so *Shari'ah* o *Ibrahim*, go miatharo' a so *Shari'ah* o *Mūsā*, go miatharo' a so *Shari'ah* o *Isa*.

Giya'i na manga katharo' a da' a dalil iyan, ka kagiya so Rasul ko oriyon o kiasogo'a on na da niyan payaga so nganin a mitotompok roo sa aya kaphangndodan roo na so manga kitaban a thothol sa aya phakapayag ko manga okitokit a kapzimba niyan sa datar o kiatharo'a on o sabaad ko manga Ulama, sabap roo na aya maontol sankai a btad na so katarg ko kakokoma on ko kapakada a go so katankd.

So pman so Mas'alah a ika dow a skaniyan so kapzimba niyan ko oriyon o kiasogoa on a khabaloy a *Shari'ah* tano sa paganay, na miasobag on so manga Ulama sa dow a pamikiran. So paganay ron na; pitharo' iyan a oway skitano na khisimba tano skaniyan ko masa a katankd o kapipiya niyan, na so sabaad na aya pitharo' iran na di.

So phagilay ko manga kitaban a *Usul* na khailay niyan a so manga taw anka'i a manga pamikiran na initgl iran sii ko katankda iran ko manga tindg iran sa taman sa domialil siran sa manga dalil a da' a kizosophon iyan ko bandingan sa mlk bo', sa da makalidas so manga dalil iran ko kakhasankaa on o somianka' on.

Sabap roo na kilangn tano so sabaad on ka an makarinayag so bandingan ko manga pamikiran.

So manga *Shari'ah* a miaona na dow bagi':

Paganay ron: So da' a miakambowat on o ba miaaloy sa pakaasal ko *Shari'ah* tano. Sa giyankanan a sosen na da' a sankaan ko mataan a di tano khizimba ka kagiya di tano katawan inonta bo' o nggolalan sa mitogalin rkitano a phoon kiran na siran na di siran khasarigan ko katogalin ko oriyon o kiatankd o kiapanambi' iran a go so kiapangalina iran ko manga kitab iran, sabap san na da' a miatoon ko Rasulullah ﷺ iba

niyan piangilay so manga kokoman sankoto a manga *Shari'ah* ko da' a tomioron on a *Wahi*, sa so miapanothol a mataan a iniiza iyan ko manga *Yahudi* so kokoman o *Radiyah (Rajm)* sii ko *Tawrah* na kna' o ba aya antap iyan roo na an iyan katokawi so kokoman ogaid na aya bantak iyan na so kapayaga ko kabbnar iyan sii ko kiapanothola on sa so *Rajm* na miaaloy ko *Tawrah* a pzankaan oto o manga *Yahudi*, sa sabap roo na da on dn pangndod ko salakaw roo. Go miapanothol a so Rasul ﷺ na miallay niyan so *Umar* a komakapt sa sardit a pd ko *Tawrah* a pmbatiyaan iyan na kiararangitan sa pitharo' iyan a; ***Antonaa nan? Ba ko skaniyan da mioma (so Shari'ah) a mapoti a masinaw a opama ka riaot ako o pagari akn a Musa na da' a maparo ron a rowar ko kaonoti rakn.***

Ika dowat: So miakambowat so kiaaloy niyan sii ko *Shari'ah* tano a skaniyan na dowat sosen:

Paganay ron : So miatankd so kiamansok iyan sa minggolalan sa titayan a matatago' ko *Shari'ah* tano, ka datar o kiaharam o langowan a adn a kamalaging iyan (a binatang) a go so sibo o sapi' a go so kambing sii ko manga *Yahudi* a so pianothol o Qur'an ko katharo' o Allāh a: ***Go sii ko siran oto a manga Yahudi na hiaram ami so langowan a adn a kamalaging iyan na sii ko sapi a go so kambing na hiaram ami kiran so sibo' ankoto a dowat inonta bo' so kiaawidan on o likod iyan a go so sold a tiyan a go so minisaog on ko tolan (a manga sibo') giyoto na inibalas ami kiran sabap ko kapphanalimbot iran sa mataan a skami na bnar.*** (al An'am 146).

Sa so Allāh na miansok iyan ankoto a kiaharam sii ko *Shari'ah* tano ko katharo' o Allāh a ko onaan ankoto a ayat a; ***Tharo' anka (hay Mohammad) a da' a khatoon akn ko nganin a iniwahi rakn a haharamn ko (taw) a pkhan inonta bo' o ba mabaloy a miatay (a da masombali') odi na rogo a pthoga' odi na sapo' a baboy ka mataan a marzik, odi' na kaliyo ko agama o Allah a so siombali' sa salakaw ko Allah na sa taw a magimpis (o kamotowan a kaor) a kna' o ba pphloba sa kasawit a go di pn phamaba' (na go ron makakan) na mataan a so Kadnan ka na lbi lawan a paririla' a lbi lawan a makalimoon*** (al An'am 146).

Go aya ibarat oto na so manga *Taban* a tamok (*Gana'im*) ka kagiya so Rasulullah ﷺ na pitharo' iyan a: ***Hialal rakn so manga Taban a da 'a kiahalaman on a isa bo ko miaonaan akn.*** Sa kiasabotan a so manga *taban* ko kathidawa' na haram ko pagtaw a miaonaan tano sa oriyon iyan na miamansok ankoto a kahaharam iyan sii rki tano.

Sa giyankanan a sosen na di tano khisimba a go mapnggolawla ko kiaopakati ron.

Ika dowā: Da' a titayan a mapayag sa ba niyan miansok sii ko *Shari'ah* tano a skaniyan na dowā ka dinis:

Sa dinis on so biathk o titayan a mataan a minipaliyogat rkitano sa datar o kinipaliyogat iyan kiran odi' na tiankd iyan so datar iyan sii ko *Shari'ah* tano sa giyanan na da' a sankaan a khisimba tano ka kagiya *Shari'ah* tano. Pd roo so kinisogoon ko kaphowasa a so miaaloy ko katharo' o Allāh a: ***Hay so miamaratiaya inipaliyogat rkano so kaphowasa sa datar o kinipaliyogatn on ko miaonaan iyo.*** Go so kinisogoon ko kitas ko katharo' iyan a: Go inipaliyogat ami sii kiran sii rkaniyan a so ginawa (na badal) o ginawa so mata ko mata so ngirong ko ngirong. A giyanan na miatoon ko *Shari'ah* tano sa ba dn salakaw a kiniokit iyan, ko katharo' o Allāh a:

Hay so miamaratiaya inipaliyogat rkano so Kitas sii ko miangabobono' sa so maradika' ko izik iyan a maradika' so oripn ko izik iyan a oripn so babay ko izik iyan a babay na sa taw a irilaon (so kitas) o pagari niyan na onoti niyan so mapiya sa tonaya niyan (so diyat) sii ko pagari niyan sa nggolalan sa mapiya sa giyoto na kapakakhap a phoon ko Kadnan iyo a go limo' na sa taw a mamaba' ko oriyan oto na adn a bagian iyan a siksa' a masakit go adn a rk iyo (a madadalm ko kanggolalan) o kitas a kaoyagoyag hay manga lalantas i pamikiran ka an kano makapananggila. (al Baqarah 178-179).

Go pd roo so ka khorban (*Udh'hiyyah*) ka kagiya *Sunnah o Ibrahim* a pitharo' o Rasulullah ﷺ a Khorban kano ka mataan a skaniyan na okitokit o ama' iyo a *Ibrahim* .

Go so sadinis a salakaw a da' a ba on miabathk a titayan ogaid na pianthol rki tano o Allāh sii ko kitab iyan odi' na sii ko katharo' o *Nabi* niyan, a giyanan i khapakay a kadarpaan o kapzosopakaan, sa datar o kiatharo'a on o sabaad a manga Ulama.

Sa adn a mikhpit sii ko skitano na di tano izimba ankanan a sosen, na adn pman a mitharo' sa ski tano na khisimba tano ankoto.

Sa so manga *Shari'ah* a miaona na manga bitikan a katatamanan so masa niyan a sii bo' somosoat sankoto a masa niyan a mattndo' a pkhamansok iyan so *Shari'ah* a miaonaan iyan ko nganin a phakasopak on, na so *Shari'ah* tano na lankap a di katatamanan so masa niyan a

somosoat ko langowan a masa a go darpa' a skaniyan na pmbarnkas ko langowan a phakasopak on a pd ko manga *Shari'ah* a miaona, sa giyankoto a diyanka' na sabap ko da' a miatoon a miakamansok on ko *Shari'ah* tano na khabaloy a *Shari'ah* tano sa kna' o ba sii pagilaya ko kagiya skaniyan na *Shari'ah* o *Nabi* a miaona, ogaid na sii khowaa ko kababaloy niyan a *Shari'ah* o *Nabi* tano sa datar o kiaaloya on o kadaklan ko manga Ulama a mitharo' ko kakhisimbaan tano sankoto sabap ko kiaopakat o dowa makambabala' sii ko mataan a so da' a miakambowat on a kiaaloy ko *Shari'ah* tano na kna' o ba tano *Shari'ah* sa da rki tano mipaliyogat so kaplobaa on na aya pn o ba rki tano khipaliyogat.

Makatotoro' roo so katharo' o Allah ﷻ a: ***Go initoron ami rka (hay Mohammad) so Kitab sa minggolalan ko bnar a babagrn iyan so miaonan iyan a pd ko kitab a go phapaar on na kokomn ka ko It iran so nganin a initoron o Allah go di nka pagonoti so manga baya' a ginawa iran ko nganin a miakaoma rka a pd ko Bnar sa oman i salompok na inadnan ami a pd iyo sa lalan a go sostonan o kiabaya'i o Allah na balowin kano niyan a Ummat a satiman ogaid na kagiya thiyobaan kano niyan ko nganin a inibgay niyan rkano.*** (al Ma'idah 48).

So pman so katharo' o Allāh a: ***Inadn iyan rkano a pd ko Agama so nganin a iniwasiyat iyan ko Nuh go so iniwahi ami sii rka go so nganin a iniwasiyat ami skaniyan ko Ibrahim go so Musa go so Isa a pakatindga niyo so Agama sa di kano ron pzagomparak.*** (as Shura 13).

Go so katharo' iyan a: ***Tharo' anka a bnar so Allah sa onoti niyo so Agama o Ibrahim a maontol a go da maadn a pd ko manga pananakoto.*** (Ali Imran 95).

Go so katharo' iyan a: ***Oriyan iyan na iniwahi ami rka a kaonot inka ko Agama o Ibrahim a maontol a go da maadn a pd ko pananakoto.*** (an Nahl 123).

Go so katharo' iyan a: ***Go antaa i taw a makalawan sa kapiya i Agama ki taw a inimbayorantang iyan a paras iyan ko Allah a skaniyan na phipiyapiya a go inonotan iyan so Agama o Ibrahim a maontol.*** (anNisa' 125).

Na aya bantak sankoto a agama sankoto a paganay a ayat na skaniyan so pakaasal o agama a skaniyan so paratiaya a *Tawhid* (kapakaisaisa a ko Allāh) a so miaadn on so langowan a manga Nabi a go so langowan a *Sahri'ah* na miaompong on, sa giyoto i manga wasiyat o maga Nabi: **Go**

iniwasiyat skaniyan o Ibrahim ko manga moriataw niyan a go so Ya'qub a hay manga wata ko mataan a so Allah na tinindos iyan rkano so Agama na o ba kano mamatay inonta bo' a skano na manga Muslim (al Baqarah 132).

Kna' o ba aya mapipikir on na so kalalangkap ka o giyoto na makapzopaka a go so katharo' iyan a: Oman i salompok na adn a rk iyan a inadn ami ron a lalan a go sosenan.

Go so lapyiat a agama (*millah*) na di makapnggolalan ko manga sapak a kitab, go kagiya so Allāh na pitharo' iyan a miakatondog roo sii ko dow a ayat a paganay a " ***go da maadn a pd ko manga pananakoto*** " sa miakatondog oto ko kababalaa niyan ko Agama na aya mibabala ko kapanakoto (*Shirk*) na so kapakaisaisa a ko Allāh (*Tawhid*).

Sabap roo na miatharo' a so kakhapir na agama a satiman. A rakhs a so manga bitikan (*Shari'ah*) o manga kafir na madakl a pizosonan iyan a mbidabida'.

So pman so katharo' o Allāh ko oriyon o kiaaloya niyan ko sagorompong ko manga *Nabi* a miangaona a: ***A siran oto so tioro siran o Allah na sii ko toroan iran na sayan inka*** (al An'am 90) na kna' o ba aya bantak roo na ba skaniyan sosogoa sa kapnggalbka ko langowan a initoron kiran a pd ko manga *Sahri'ah*, ogaid na aya bantak on na so kapakaayon o *Sunnah* iran a go so okitokit iran ko kapndolona ko manga pagtaw iran sii ko agama a go so kazabar ko manga ringasa iran sabap ko katharo' o Allāh a: ***Zabar ka sa datar o kiazabar o manga papantang ko manga Nabi sa di nka siran phamakotn.*** (al Ahqaf 35). Aya maana niyan na di nka pnggagaani so kitana kiran o siksa' sa datar o kianggagaani o sabaad kiran ka datar o *Nuh* a inipamangni niyan so manga qawm iyan sa bankitn siran.

Sa so manga *Shari'ah* a miaona langon na mapiya pn miaopakat siran ko manga paratiaya ogaid na mbidabida' siran sii ko manga kanggalbk ko katimbl iyan sa datar o kiaosaya on sa onaan. Sa so gii niyan kapakapagayonayon na di niyan rki tano khipaliyogat so kanggalbka on langon.

So miaadn on ko *Shari'ah* tano sa da masanka' na isosogo' rki tano so kanggalbka on sabap ko kiabaloy niyan a miaaloy ko *Shari'ah* tano kna' o ba so kababaloy niyan a *Shari'ah* o miaonaan tano ka an mabaloy a onayan o *Shari'ah* tano.

Na so kababaloy o *Nabi* a kiaayonan iyan so *Ahlul kitab* ko sabaad a manga simba ka datar o kaphowasa'i ko *Ashura'* ko kiatokawi niyan ko gii ron kaphowasa'i o manga *Yahudi* na pitharo' iyan a skitano i patot ko *Musa* a di siran, na di oto phakatoro' sa ba aya kiaphowasa'i niyan on na kagiya isosogo' kiran, ogaid na khapakay a piphowasaan iyan sabap ko *Ijtihad* iyan ko da pn katoron o kokoman iyan a pizagintas sa tiankd on o *Wahi* a giyoto i btad o manga *Ijtihad* iyan, ka kagiya sii ko lawas iyan a powasa so kaphakarani ko Allāh a go so kababaloy niyan a simba.

Phakatoro' roo so katharo' o Rasul ﷺ a miyakapoon ko *Ibn Abbas* a: **Gowani a phowasaan o Rasulallah ﷺ so gawii a Ashura' a go inisogo' iyan so kaphowasa'i ron na pitharo' iran a: Hay Rasulallah ﷺ mataan a skaniyan na gawii a sslaan o manga Yahudi a go so manga Nasrani na pitharo' iyan a: Amay ka so phakatalingoma a ragon insha Allah na phowasaan tano so gawii a ika siyaw, na pitharo' iyan a da pn makaoma so isa a ragon na miawafat dn so Rasulallah ﷺ.**

Go sii ko kiapanothola on o *Ahmad* a go si *Muslim* na pitharo' o Rasulallah ﷺ a: O misampay ako ko phakaoma a ragon na pphowasaan akn so (gawii a) ika siyaw.

Go so salakaw a kiapanothola on a miasanday ko *Ahmad* na pitharo' o Rasūl a: **Phowasa'i niyo so gawii a Ashura' sa sopaka niyo so manga Yahudi sa phowasa'i niyo so onaan iyan a go so oriyan iyan a salongan,** go pd ko Sunnah niyan so kapzopaka niyan ko manga *Yahudi* ko oriyan o kiatoron o kadaklan ko manga kokoman a kanggalbk sii sa *Madinah* a so pitharo' iyan a: **Opawa niyo so manga sompa' sa modol na bagakn iyo so sompa' sa baka' sa sopaka niyo so manga Yahudi.**

Manga Oripn o Allah:

Giyanan i kiatimblan sankanan a bandingan a opama o pamimikirana o sanang a Muslim na masabot iyan a so Islam na agama a tarotop a da dn a inibagak iyan a btad inonta a tiago'an iyan sa atoran a go kokoman.

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ
فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.